

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW: — BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

ELECTRONIC NEWSPAPER

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Elektron gazet 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykyar

№ 54 (137) 2025-nji ýylyň 10-njy sentýabry

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW.

TÜRKMENISTAN – HYTAÝ: DOSTLUK WE HYZMATDAŞLYK GATNAŞYKLARYNY PUGTALANDYRMAGYŇ ÝOLUNDA

Hormatly hytaýly dostlar!

Ilki bilen, “Ženmin Žibao” gazetiniň ýolbaşçylaryna Türkmenistanyň wekiliýetiniň Hytaý Halk Respublikasyna saparynyň ön ýanynda şu makalany çap etmek başlangyjy bilen çykyş edendigi üçin minnetdarlyk bildirýärin. Men muňa taýýardygymy beýan etdim. Şeýle ulý we abraýly neşiriň köpmillionly okyjylaryna göni ýüzlenmek olara Türkmenistan bilen Hytaý

Halk Respublikasynyň arasyndaky özara gatnaşyklaryň düýp mazmununy gowy bilmäge, biziň halklarymyzyň hatyrasyna we düýpli bähbitlerine laýyklykda, iki döwletiň häzirkiki hem-de geljekde alyp barjak bilelikdäki işlerine anyk baha bermäge ýardam eder diýip pikir edýärin.

Indi 30 ýyldan gowrak wagt bäri Türkmenistan we Hytaý Halk Respublikasy Garaşsyz döwletler hökmünde öz gatnaşyklaryny ösdürýärler. Taryhy ölçegde alnanda, bu gysga möhletde ulý

döredijilikli ýol geçildi. Ysnyşykly syýasy, söwda-ykdysady, ynsanperwer hyzmatdaşlyk ýola goýuldy. Iki ýurduň ýolbaşçylarynyň arasynda yzygiderli esasyda gatnaşyklar alnyp barylýdy. Hyzmatdaşlyk etmegiň berk hukuk binýady döredildi. 2013-nji ýylyň sentýabrynda biziň uzak möhletli geljekdäki gatnaşyklarymyzyň düýp mazmununy hem-de ugruny kesgitläň taryhy waka bolup geçdi. Şol gün Aşgabatda Türkmenistan bilen Hytaý Halk Respublikasynyň arasynda strategik hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny ýola goýmak barada Bilelikdäki Jarnama gol çekildi. Şeýle-de 2014-nji ýylyň maýynda Türkmenistan bilen Hytaý Halk Respublikasynyň arasynda strategik hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny ösdürmek we çuňlaşdyrmak hakynda Bilelikdäki Jarnama, Türkmenistan bilen Hytaý Halk Respublikasynyň arasynda 2014 — 2018-nji ýyllarda strategik hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny ösdürmegiň meýilnamasyny kabul etmek barada Beýanname kabul edildi.

Ikitalaplaýyn gatnaşyklaryň häzirkiki ösüşindäki anyk üstünlikler barada aýdylanda, şol üstünliklere biziň halklarymyzy birleşdirýän köpasyrlyk umumy mirasdan aýratynlykda garamak bolmaz. Hut şol mirasnyň häzirkiki türkmen-hytaý strategik hyzmatdaşlygynyň örän berk, düýpli binýady bolup durýandygyna ynanýaryn. Taryhy resminamalarda, ýyl ýazgylarynda we edebi ýadygärliklerde türkmenleriň hem-de hytaýlaryň arasyndaky ysnyşykly syýasy, söwda, işewürlük hem-de medeni gatnaşyklaryň inkär edip bolmajak subutnamalary saklanyň galypdyr. Şol taryhy ýazgylar ençeme ýüzýyllyklary öz içine alýar. Asyrlaryň dowamynda iki halkyň arasynda özara gatnaşyklaryň anyk nusgasy döredilipdir. Birek-birek baradaky garaýyşlar emele gelip, özara akyly ýetirmek we düşünişmek häsiýetleri ýüze çykydyr. Munuň köp ugurlary gurşap alan hem-de Aziýada medeni-durmuş ösüşine düýpli täsir eden asylyly, oňyn, döredijilikli ýagdaý bolandygyny aýtmak gerek. Bu ýagdaý diňe bir türkmenleriň we hytaýlaryň däl, eýsem, yklymyň beýleki halklarynyň, gönüden-göni goňsularyň we has uzakdaky ýurtlaryň halklarynyň hem gülläp ösmegine, maddy, ruhy taýdan özara baýlaşmagyna ýardam beripdir.

Beýik Ýüpek ýoly biziň halklarymyzyň gat-

naşan şu taryhy ýagdaýynyň esasy şerti boldy. Şoňa görä-de, bu taryhy ýagdaýyň mirasdüşerleri we dowam etdirijileri hökmünde özümiň barada aýdanymyzda, onuň düýpli esaslarynyň bardygyna, hakykatdygyna we ygtybarlydygyna ynanýaryn. Hytaýyň «Bir guşak, bir ýol» başlangyjy bilen Türkmenistanyň «Beýik Ýüpek ýoluny gaýtadan dikeltmek» strategiýasyny häsiýetlendirip, ulý ähmiýetli, giň gerimli bu iki taslamanyň bir-birine ýakyndygyny, filosofik taýdan we iş ýüzünde meňzeşdigini görýäris.

Häzirkiki döwürde Türkmenistan bilen Hytaýyň syýasy ugurdaky döwletara hyzmatdaşlygy özara ynanyşmaga esaslanýandygy, aç-açanlygy, ýokary netijeliligi bilen häsiýetlendirilýär. Iki döwletiň ýolbaşçylarynyň ikitalaplaýyn hyzmatdaşlygyň we halkara syýasy giňişlikde arkaşmagyň örän möhüm ugurlaryny öz içine alýan duşuşyklary we gepleşikleri hemişe çuň manymazmunly bolup, jogapkärli strategik dialoga esaslanýar. Ählumumy dünýä gurluşynyň düýpli meseleleri boýunça Türkmenistanyň hem-de Hytaý Halk Respublikasynyň çemeleşmeleri we garaýyşlary ýakyn ýa-da meňzeşdir.

Biziň döwletlerimiz dünýä gurluşynyň durnukly we howpsuz berk ulgamyny döretmek ugurunda aýgtyly hem-de üýtgeşsiz çykyş edýärler. Ol deňhukuklylyga, özara hormata, adalatlylyga, köptaraplaýyn bähbitleri ykrar etmäge esaslanýar. Birleşen Milletler Guramasynyň Tertipnamasy we halkara hukugyň ulgamy şeýle dünýä tertibiniň daýanjy bolup durýar. Türkmenistan Hytaý bilen bilelikde şu köptaraply gurluşlaryň üstünde ýadawsyz işleýär. Şunda ýola goýlan özara goldaw bermek tejribesi gowy däbe öwrüldi. Munuň özi iki ýurduň uzak möhletli geljekde ol ýa-da beýleki wakalardyr ýagdaýlara dogry baha bermäge esaslanýan, düýpli oýlanyşykly, öňdengörüjilikli diplomatik ugrudyr. Hytaý Halk Respublikasynyň Türkmenistanyň Bitaraplygyny goldamagy şeýle çemeleşmäniň aýdyň mysalydyr. Hytaýyň örän ýokary abraýynyň we tutýan ornunyň Birleşen Milletler Guramasynyň Baş Assambleýasynyň ilkinji we soňky Kararnamalaryny kabul etmegiň barşynda Türkmenistanyň hemişelik Bitaraplygyny halkara derejede ykrar etmäge täsiri ulý boldy.

(Dowamy 2-nji sahypada).

HEPDÄNIŇ MÖHÜM WAKALARY

Syýasy habarlar

1-nji sentýabrda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Wýetnam Sosialistik Respublikasynyň Prezidenti Lyong Kyonga Wýetnam Sosialistik Respublikasynyň milli baýramy — Garaşsyzlyk gününüň 80 ýyllygy mynasybetli tüýs ýürekden gutlaglaryny we in gowy arzuwlaryny iberdi.

1-nji sentýabrda Hytaý Halk Respublikasynda iş saparynda bolýan hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Şanhaý Hyzmatdaşlyk Guramasynyň sammitine gatnaşdy.

1-nji sentýabrda türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyz

Halkara senagatçylar we telekeçiler uniwersitetiniň açylyş dabarasyna gatnaşdy.

2-nji sentýabrda Hytaý Halk Respublikasyna iş saparynyň çäklerinde hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedowyň Hytaýyň Kommunistik partiýasynyň Merkezi komitetiniň Syýasy býurosynyň hemişelik komitetiniň agzasy, Hytaý Halk Respublikasynyň Döwlet Geňeşiniň Premýeriniň birinji orunbasary Din Sýuesýan bilen duşuşygy boldy.

2-nji sentýabrda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow bilen Hytaý Halk Respublikasynyň Başlygy Si Szinpininiň arasynda resmi duşuşyk geçirildi.

3-nji sentýabrda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Hytaý Halk Respublikasyna saparynyň çäklerinde HHR-iň Başlygy Si Szinpininiň çakylygy boýunça Ikinji jahan urşunda gazanylan ýeňşiň 80 ýyllygynyň hormatyna Pekinde geçirilen dabaraly çärelerge gatnaşdy.

5-nji sentýabrda paýtagtymyzyň Halkara howa menzilinden Owganystanyň ýertitremeden ejir çeken çagalaryna we ýaşajylaryna ynsanperwerlik kömegi ugradyldy.

5-nji sentýabrda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Portugaliýa Respublikasynyň Prezidenti Marselo Rebelo de Souza

ýurduň Lissabon şäherinde bolup geçen, adam pidalaryna we şikes ýetmelere getiren pajygaly waka zerarly gynanç hatyny iberdi.

5-nji sentýabrda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Ýaponiýanyň Halkara hyzmatdaşlyk bankynyň başlygynyň orunbasary Kadzuhiko Amakawany kabul etdi.

5-nji sentýabrda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow sanly ulgam arkaly Ministrler Kabinetiniň nobatdaky mejlisini geçirdi. Onda döwlet durmuşyna degişli birnäçe meselelere seredildi.

«Ýaş diplomatýň sesi».

**Türkmenistanyň Prezidenti
Serdar BERDIMUHAMEDOW.**

TÜRKMENISTAN – HYTAÝ: DOSTLUK WE HYZMATDAŞLYK GATNAŞYKLARYNY PUGTALANDYRMAGYŇ ÝOLUNDA

(Başlangyçy 1-nji sahypada).

Häzirki döwürde türkmen Bitaraplygy halkara we sebit syýasatynyň möhüm şerti bolup çykyş edýär. Aziýada we tutuş Ýer ýüzünde parahatçylygy, durnuklylygy, hoşniýetli goňşuçylygy pugtalandyrmakda Hytaý Halk Respublikasynyň tagallalarynyň üstünlikli bolmagyna ýardam berýär. Öz gezeginde, biziň ýurdumyz hem Hytaý üçin wajyp meselelerde, şol sanda Hytaý Halk Respublikasynyň birligine, çäkleriniň bitewüligine, terrorçylyga, ekstremizme, arabozarlyga garşy göreşe degişli meselelerde hemişe dogruçyl, aç-açan we düýpli garaýyşlaryny beýan edýär.

Türkmenistan bilen Hytaý ösüp barýan ýurtlaryň ornuny ýokarlandyrmagyň zerurdygyna ynamyny dünýäniň syýasy giňişliginde birleşdirýär. Energetika we azyk howpsuzlygy, epidemiýalara hem-de kesellere garşy göreşmek, adam hukuklary ýaly meselelerde, şol sanda ýaşaýşa, howpsuzlyga, saglyga hukuk ýaly düýpli meselelerde şol ýurtlara halkara gün tertibinde mynasyp ornuň üpjün edilmegi ugurunda çykyş edýär. Şunuň bilen baglylykda, COVID-19 pandemiýasyna garşy göreşiň iň bir çylşyrymly ýyllarynda Türkmenistan bilen Hytaýyň raýdaşlygyny hem-de özara kömegini belläp geçmek ýerlikli bolar. Türkmenistana derman serişdelerindendir enjamlary ibermekde goldaw berendigi üçin biz Hytaýa hemişe minnetdardyr. «Hakyky dostluk kyn pursatda ýüze çykyar» diýen gadymy hytaý aýtgysy Türkmenistan bilen Hytaý Halk Respublikasynyň gatnaşyklaryna dolý derejede laýyk gelýär. Biziň dostlugymyz kyn synaglardan abraý bilen geçdi.

Türkmenistan bilen Hytaýyň hyzmatdaşlygy sebit ugurlary boýunça hem ýyl-ýyldan kämilleşýär we pugtalanýar. «Merkezi Aziýa — Hytaý» formatynyň çäklerinde netijeli gatnaşyklar ýola goýuldy. Türkmenistan Hytaý Halk Respublikasynyň agza bolup durýan iri köptaraply düzümleriniň ýokary derejedäki duşuşyklaryna gyzyklanma bilen yzygiderli gatnaşýar. Hususan-da, Türkmenistanyň wekiliýetiniň Şanhaý Hyzmatdaşlyk Guramasynyň ýokary derejede geçiriljek duşuşygyna hem hormatly myhman hökmünde gatnaşjakdygyny bellemek isleýärin. Bu barada aýtmak bilen, Türkmenistanyň we Hytaýyň ykdysadyýetde, ilkinji nobatda, energetika, ulag ulgamlaryndaky strategik hyzmatdaşlygynyň barysyna hem-de geljeginde aýratyn üns bermek zerurdyr. Biziň bu ugurda ägirt uly mümkinçiliklerimiziň bardygyna ynanýaryn. Olary peýdalanmak eýýäm örän gowy netijeleri berýär, tutuş yklymyň geoykdysady ýagdaýyna düýpli we oňyn täsir edýär.

Energetika pudagynda bilelikde gazanan has uly üstünliklerimiziň hatarynda 2009-njy ýylda işe girizilen, biziň kanuny

ýagdaýda «Türkmenistan — Hytaý» strategik gaz geçirijisi diýip atlandyrylan gaz geçirijimizi görkezmek bolar. Bu özboluşly inženerçilik desgasy iki ýurduň ýolbaşçylarynyň syýasy erk-isleginiň, batyrça hereketleriniň netijesidir, ikitaraplaýyn mümkinçilikleriň we şertleriň beýanydyr. Hakykatda, bu gaz geçiriji diňe türkmen tebigy gazynyň uly möçberini Hytaýa eltmegiň serişdesi bolman, eýsem, yklymda energiýa howpsuzlygy ulgamynyň adalatly, özara bähbitli we durnukly düzümini döretmegiň hem aýdyň mysalydyr. Biz bu ugurda bitirilen işlere guwanyp bileris. Onuň netijeleri Türkmenistanyň we Hytaýyň, şeýle-de üstaşyr geçirýän ýurtlaryň ykdysadyýetiniň, Ýewraziýanyň energetika giňişliginde ähli özara gatnaşyklar ulgamynyň ösüşine kuwwatly itergi berdi. Türkmenistanyň we Hytaýyň bu ulgamdaky hyzmatdaşlygy dowam etdiriler hem-de ösdüriler. Bu hyzmatdaşlyk ykdysady taýdan esaslydygyny, uzak möhletli, ikitaraplaýyn we köptaraplaýyn bähbitlere laýyk gelýändigini subut etdi.

Türkmen-hytaý ulag hyzmatdaşlygy-da barha uly ähmiýete eýe bolýar. Biziň ulag strategiýamyznyň düýp mazmuny we wezipeleri baradaky garaýyşlarymyz ýakyn hem-de laýyk gelýär. Bu bolsa Gündogar — Gündogar ugry boýunça ulag we logistik geçelgeleriň goşulýan hem-de utgaşdyrylan toplumyny döretmek üçin geografik taýdan artykmaçlyklarymyzy, maliýe, guramaçylyk, syýasy-diplomatik serişdelerimizi birleşdirmekde oňat şert bolup durýar. Munuň özi özara bähbitli, deňhukukly hyzmatdaşlygyň durnukly ýörelgeleri esasynda Aziýanyň hem-de Ýewropanyň ykdysady taýdan ýakynlaşmagynyň has uly geljegi bolan netijeli usulydyr. Bu başlangyçda Türkmenistan bilen Hytaý esasy orny eýelemlidirlir. Biz bu ugurda hyzmatdaşlyk etmäge taýýardygy üçin hytaýly hyzmatdaşlarymyza minnetdardyr. Uly umyt bildirilýän bu yklymara taslamanyň üstünlikli amala aşyryljakdygyna hem-de onuň XXI asyrdaky biziň strategik hyzmatdaşlygymyzyň nobatdaky kuwwatly birleşdirijisine öwüriljekdigine ynanýaryn.

Men ýene-de özara gatnaşyklarymyzyň taryhy ýagdaýyna, köpasyrlyk tejribämize, şol sanda türkmen we hytaý halklarynyň arasyndaky ykdysady hem-de söwda ulgamlaryndaky gatnaşyklara we tejribä dolanaýyn. Häzirki wagtda bu tejribe zerur bolup durýar. Şoňa görä-de, biz bilelikde ony işewür hyzmatdaşlykda peýdalanmalydyrys we netijeli ulanmalydyrys. Türkmen hem-de hytaý telekeçilik birleşmeleriniň biri-birine teklipl etmäge köp mümkinçilikleriniň bardygyna ynanýaryn. Söwda aragatnaşyklaryny dikeltmek we diwersifikasiýa ýoly bilen ösdürmek, orta hem-de kiçi telekeçilik ulgamynda bilelikdäki taslamalar iki ýurduň ykdysadyýetleriniň aýry-äýry pudaklaryny ösdürmegiň derejesine

oňat täsir edýär. Täjirçilik taýdan peýda getirýär, halklarymyzyň hal-ýagdaýyny we durmuş derejesini ýokarlandyryar, ýaşaaýş-durmuş meselelerini çözmäge ýardam berýär.

Biz ikitaraplaýyn ykdysady gatnaşyklarda maýa goýumlary goýmaga uly üns berýäris. Sebäbi bilelikdäki taslamalaryň netijelerine düşünilýär hem-de olary amala aşyrmaga isleg artýar. Şeýle işe Hökümet derejesinde-de goldaw berilýär. Bu bolsa geljege ynamly garamaga we hyzmatdaşlyk meýilnamalaryny ynamly düzmäge esas berýär.

Häzirki döwürde Türkmenistan bilen Hytaýyň tehnologiýalar babadaky hyzmatdaşlygy zerurdyr. Biziň ýurdumyzda ykdysadyýetiň, durmuş ulgamynyň, şäher gurluşygynyň, önümçilik pudaklarynyň ösüşi tapgyrlygynyň esasynda innowasion ugra geçirilýär. Şoňa görä-de, biz özara bähbit we uzak möhletli esasyda bu işlere gatnaşmak teklibi bilen hytaý tarapyna ýüzlenýäris. Bu teklibiň Hytaýyň ýöriteleşdirilen düzümleriniň we kompaniýalarynyň ýolbaşçylarynyň arasynda oňyn seslenme döredendigi aýtmalydyryn.

Ynsanperwer ulgam hem hyzmatdaşlyk etmek üçin ägirt uly we çäksiz mümkinçilik açýar. Munuň özi birek-biregi dost-doganlyk, özara hormat goýmak, ynanyşmak duýgulary birleşdirýän iki ýurt hem-de olaryň halklary üçin tebigy ýagdaýdyr. Häzirki döwürde ynsanperwer gatnaşyklarymyz birek-biregiň isleglerini kanagatlandyrmaga, Türkmenistanyň we Hytaýyň taryhyny, medeniýetini öwrenmäge gönükdirildi. Iki ýurduň ýaşlarynyň arasynda bu ýagdaýyň ösýändigini buýsanç hem-de kanagatlanma bilen synlaýaryn. Hytaý Halk Respublikasynda okaýan türkmen ýigitleri we gyzlary beýik hytaý medeniýetini öleşdirýärler hem-de, öz gezeginde, hytaý topragynda türkmen medeniýetini ýaýradýjylar bolup durýarlar. Munuň özi örän möhüm ýagdaýdyr. Iki ýurduň tagallasy bilen häzirki wagtda jemgyýet we döwlet hökmünde Türkmenistanyň hem-de Hytaýyň gymmatlyklarynyň dünýägaraýyşlary ýakynlaşýar. Özüň we daşyňy gurşap alan dünýä barada sagdyn, oňyn garaýyşyň örän gymmatly berk binýady döredilýär. Şunda Türkmenistana we Hytaýa wajyp döredijilikli wezipäni ýerine ýetirmek degişlidir.

Biziň ýurtlarymyz we halklarymyz öz öňlerinde duran maksatlary hem-de mümkinçilikleri aýdyň görüp, özboluşlylygy, aýratynlygy bilen bilelikde öňe barýarlar. Häzirki döwürde Türkmenistan bilen Hytaý hakyky dostlar, öz döwletleriniň, bütin adamzadyň ösüşiniň örän möhüm meselelerini çözmekde ygtybarly hyzmatdaşlar hem-de pikirdeşler bolup durýarlar. Biziň öňümüzde duran ähli wezipeleri bilelikde ýerine ýetirjekdigimize berk ynanýaryn.

HALK MASLAHATY IS THE GREAT WILL OF TURKMEN PEOPLE

In a meeting on August 22, 2025, the Presidium of the Halk Maslahaty of Turkmenistan, headed by our Hero Arkadag Gurbanguly Berdimuhamedov, decided to hold a regular meeting of Halk Maslahaty on September 19. The purpose of this meeting is to address the priority tasks for prosperity of Turkmen people's future, and to strengthen in international authority of Neutral Turkmenistan, which reflects the commitment to our national values. This meeting is followed by enshrined national traditions of state governance and the creation of a democratic and just society of the Turkmen people. Modernizing this historical experience, Halk Maslahaty considers strategic, long-term goals for perspectives of our country.

Halk Maslahaty represents clear proposals that ensure the bound of generations and epochs, maintaining the legitimate interests of Turkmen people, implementing its priority tasks, interpreting its historical initiatives to the public and committing responsiveness to public opinions.

The achievements of our country in peaceful and prosperous life of the Turkmen people are the result of the effective work of Turkmenistan national democratic institutions, state policy, and legal system based on efforts of our National Leader, Chairman of the Halk Maslahaty, Hero Arkadag and our esteemed President Serdar Berdimuhamedov.

Hero Arkadag established national democracy and legal framework that protect the rights and freedom of citizens. He created great opportunities for strengthening the role legislative power, democratic institutions and civil society, and increasing the political and legal awareness of Turkmen people.

Over the years of independence of our ancient Motherland, a strong foundation for

a democratic, legal, and secular state has been laid. The foundation has been further empowered by the leadership of Hero Arkadag and

Arkadagly Hero Serdar, allowing our state to confidently follow the way of Turkmen neutrality. The cultural and spiritual life of our people has led to the formation of fundamentally new social relations, fulfilling our ancestors' dream of an independent state.

In the International Year of Peace and Trust, there are a lot of large-scale events to celebrate

the 34th anniversary of Independence of Turkmenistan and the 30th anniversary of permanent neutrality of our country. These events represent the significance of historic progress and international prestige of our country to the world community.

The work of Halk Maslahaty is based on the national values passed down from our ancestors. Our Hero Arkadag Gurbanguly Berdimuhamedov, emphasises that these values include democracy, transparency, justice, the rule of law, the priority of international law, equality before the law, respect for human rights and freedom, concern and consideration of public opinion.

These core principles, enshrined in Turkmenistan Constitution and laws, are constantly being modernized through significant reforms aimed at improving the governance of our state and society. Halk Maslahaty plays a crucial role in increasing public engagement across all sectors, which is the main guarantor of our development. The issues discussed at regular meetings of Halk Maslahaty are focused on developing and improving the life of Turkmenistan and Turkmen people.

Selbi NAZAROVA,
The Instructor of the Institute of International Relations of the MFA of Turkmenistan.

On September 3, 2025, in the premises of the Ministry of Foreign Affairs of the Italian Republic, a meeting was held between the Ambassador of Turkmenistan to Italy T.Komekov and the Deputy Minister of Foreign Affairs and international cooperation of the Italian Republic E.Cirielli.

On September 3, 2025, in the premises of the Ministry of Foreign Affairs of the Italian Republic, a meeting was held between the Ambassador of Turkmenistan to Italy T.Komekov and the Deputy Minister of Foreign Affairs and international cooperation of the Italian Republic E.Cirielli.

ИЗ ИСТОРИИ ТУРКМЕНО-ИНДИЙСКИХ ОТНОШЕНИЙ

(Начало в прошлом номере).

С конца 50-х – начала 60-х годов в Туркменистане бурными темпами начали развиваться химическая и нефтехимическая промышленность, что повлекло за собой расширение ассортимента экспортных поставок за счет серной кислоты, иодистого калия, сульфата натрия, серы, нефтепродуктов и пр. В дальнейшем в республике ускоренными темпами развивалась промышленность, представленная более чем 80 современными отраслями. Занимая 2,1 % территории и насчитывая 1 % населения СССР, Туркменистан в этот период давал 16, 2 % общесоюзной добычи газа и 1,3 %-нефти, более 40 % производства сульфата натрия, бентонита, 1,5 % растительного масла, 12,6 % хлопка-сырца, 3,5 % шерсти, 20 % каракулевых смушек, 10 % коконов тутового шелкопряда и т. д. В первой половине 80-х годов 60 предприятий Туркменистана экспортировали 62 наименования продукции в 60 стран мира.

Развивалось также торгово-экономическое, научно-техническое сотрудничество Туркменистана с Индией. В этот период в Индии успешно эксплуатировались вентиляторы-агрегаты завода «Ашнефтемаш» для охлаждения воды на крупных металлургических, химических, горных и других предприятиях. Предприятия ТССР поставляли оборудование, запчасти и другую продукцию при сооружении ряда топливно-добывающих предприятий, организации государственных механизированных ферм в Индии.

Участвуя в экономическом и научно-техническом сотрудничестве СССР Индии, Туркменистан также систематически направлял в эту дружественную страну своих геологов, нефтяников, работников железнодорожного транспорта. Специалисты Туркмении участвовали в строительстве нефтеперерабатывающих заводов в Барауни (штат Бихар), Койяи (штат Гуджарат), Матхуре (штат Уттар-Прадеш); монтировали тепловозы, обучали индийских железнодорожников. Первую продукцию Бхилайского металлургического комбината провез состав машиниста Ашхабадского отделения железной дороги М. Руденко.

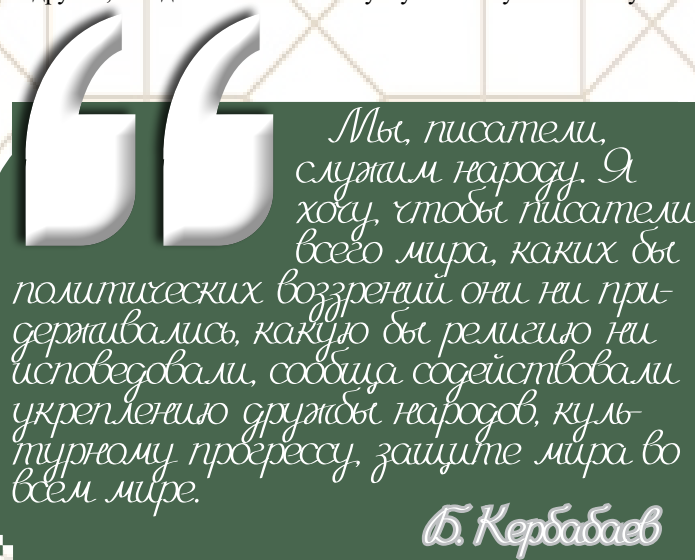
Большое значение для Индии имел и опыт хозяйственного строительства в Туркменистане. Например, делегация индийских специалистов во главе с руководителем центра по проектированию водохозяйственных объектов доктором К. С. Раджагопалом, находившаяся в нашей республике в июне 1983 года, в течение 14 дней знакомилась с внедрением в практику биологического метода защиты гидромелиоративных систем от зарастания. «За время поездки, – заявил К.С.Раджагопалон, – мы получили необходимую информацию, относящуюся к разработке и применению на практике биологического метода очистки гидромелиоративной сети от зарастания. Применение этого метода в Индии будет иметь важное значение также для разрешения проблемы обеспечения населения протеином животного происхождения».

Культура, искусство, традиции туркменского народа, являясь частью всей мировой цивилизации, занимал важное место в структуре международных отношений Туркменистана в целом, его отношениях с Индией в частности. В широком спектре культурных акций важное место занимали декады, дни национальных культур. Дело в том, что в них принимали участие крупные коллективы и исполнители, организовались наиболее представительные показы достижений литературы, музыкального, изобразительного и других видов искусства. Дни культуры неизменно выливались в крупное общественно-политическое событие. Так, за время проведения Декады туркменской культуры в штате Тамилнаду (1970, Индия) туркменская делегация принимала участие в 20 массовых митингах, встречах и беседах с индийской общественностью, на которых присутствовало более 10 тыс. человек.

В свою очередь, значительным событием в укреплении дружественных связей индийского и туркменского народов стала Декада индийской культуры, проведенная в ТССР в октябре 1968 г. Возглавлял индийскую делегацию с большой группой индийских артистов Генеральный секретарь Национального Совета Индийско-советского культурного общества Арджуна Арара. Ашхабад посетил посол Республики Индии в СССР Кеваль Сингх. Встречи, беседы с представителями трудящихся республики в дни декады произвели неизгла-

димое впечатление на гостей. По возвращении в Москву, К. Сингх прислал в адрес Совета Министров Туркменской ССР два письма, в которых выразил благодарность правительства Индии и от себя лично «За прекрасную организацию Декады индийской культуры в Туркменистане, которая явилась яркой иллюстрацией тесных и дружественных отношений между двумя странами».

В Туркменистане широко отмечались также памятные и юбилейные даты великого индийского писателя Рабиндраната Тагора и других видных индийских драматургов, музыкантов. Эти мероприятия, с одной стороны, являлись свидетельством уважения туркменского народа к национальным обычаям, традициям и культуре индийского народа, а с другой, – содействовали более углубленному знакомству об-

щественности Туркменистана с литературой и искусством индийского народа, помогали ей осмыслить историческую роль творчества крупнейших деятелей культуры. В свою очередь, и в Индии отмечались юбилеи выдающихся деятелей культуры Туркменистана, ее представители участвовали в торжествах, проводимых в нашей республике. Так, в 1960 г., а также в 1985 году, литературная общественность за рубежом как большой праздник отмечали 225-летие и 250-летие со дня рождения поэта и мыслителя, гуманиста и патриота, основоположника туркменской литературы Махтумкули Фраги. Зарубежные писатели выражали свое восхищение поэзией Фраги, отмечали непреходящее значение его творчества для всего человечества.

Получили дальнейшее качественное развитие научные связи Туркменистана с Индией. Новый импульс этому дало подписанное в 1987 г. между СССР и Индией Соглашения о сотрудничестве в области науки и техники. В рамках соглашения между Академией наук СССР и Индийской национальной Академией предусматривалось сотрудничество в области освоения пустынь и борьбы с опустыниванием. Координатором этих тем сотрудничества являлись с советской стороны Институт пустынь АН ТССР, с индийской – Центральный исследовательский институт аридной зоны (г. Джорхпур). Планировалось показать на примерах пустынь Каракумы (ТССР) и Тар (Индия) особенности их формирования и развития, социально-экономические предпосылки, влияющие на развитие процессов опустынивания, характер проявления этих процессов и методы борьбы с ними. На состоявшейся в Дели встрече (1988 г.) руководителей Института аридной зоны Индии и Института пустынь АН ТССР были определены приоритетные направления сотрудничества по проблеме пустынь.

В 1957 г. Центральная научная библиотека Академии наук ТССР осуществляла обмен печатными трудами и научной информацией почти с 60 организациями зарубежных стран, а в 1988 г. – более чем с 320 организациями 39 стран мира. В то же время при заключении соглашений особое внимание уделялось соседним странам, в том числе Индии, объясняемое тем, что с этими странами Туркменистан связан своей древней историей, культурой, а это обеспечивало в целом более динамичное развитие сотрудничества.

Говоря о сотрудничестве Туркменистана с Индией в области образования, следует сказать и о непосредственных контактах между членом Международной ассоциации университетов –

Туркменским государственным университетом им. А. М. Горького (ныне Махтумкули) и Османским университетом г. Хайдарабада (Индия), установленных в 1961 г. В 60-е – начале 70-х годов между университетами интенсивно шел процесс обмена делегациями, опытом научной и учебной работы, периодическими изданиями. Так, например, по приглашению Хайдарабадского университета академик АН ТССР Б. Пальванова дважды посетила Индию (1966 г., 1972 г.).

Большой интерес у преподавателей и студентов вызвали лекции, прочитанные нашей ученой о советском пути развития отсталых народов, о раскрепощении женщин восточных национальностей, развитии университетского образования в Туркменистане.

Древние философы Востока рассматривали литературу как «науку, которая учит жить», а искусство выполняет важную роль в формировании мировоззрения, удовлетворении духовных запросов членов общества. Во второй половине 40-х годов и в 50-е годы в ряде развивающихся стран развертывалась работа по переводу на национальные языки произведений туркменских писателей. Так, уже в 1949 г. в Лакхнау (Индия) появилось первое издание романа Б.Кербабаева «Решающий шаг» в переводе индийского прозаика Яшпала. В переводе на хинди роман был издан дважды. Это объяснялось тем, что в произведениях туркменских поэтов и прозаиков народы молодых государств, в том числе Индии зачастую видели отражение собственных исторических судеб, в ряде случаев общую фольклорную почву.

О глубоком интересе общественности Туркменистана к древней культуре стран Востока, в частности Индии, ярко свидетельствовал и перевод с санскритского на русский язык индийского эпоса «Махабхарата», осуществленный академиком АН ТССР Б. Л. Смирновым. Начиная с 1955 г., переводы эпоса изданы в Ашхабаде в десяти выпусках. Издание эпоса на русском языке расценено туркменской и индийской научной и литературной общественностью как знаменательное событие в культурной жизни, серьезное научное достижение, веха в истории взаимосвязей народов Туркменистана и Индии.

В 1956 г. писатели Туркменистана в составе делегации Союза писателей СССР приняли участие в работе «круглого стола» литераторов Азии, состоявшейся в Дели по инициативе индийских писателей. Участники Делийской конференции с одобрением встретили предложение советской делегации о проведении очередной конференции в Ташкенте.

В работе первой конференции писателей стран Азии и Африки (Ташкент, 1958 г.) участвовали делегаты и наблюдатели из 37 стран Азии и Африки и из 13 стран Европы и Америки. Конференция обсудила творческие вопросы, наметила пути дальнейшего укрепления солидарности и сотрудничества писателей в политической и культурной жизни. Туркменская писательская организация в Ташкенте была представлена Б.Кербабаевым, К.Сейтлиевым, А.Кекиловым, Б.Сейтаковым.

В последующие годы писатели республики принимали активное участие в работе конференций и встреч писателей стран Азии и Африки, состоявшихся в Ташкенте, Каире, Бейруте, Дели, Алма-Ате, Улан-Баторе. «Мы, советские писатели, – сказал на одной из конференций писателей афро-азиатских стран Б.Кербабаев, – служим народу. Я хочу, чтобы писатели всего мира, каких бы политических воззрений они ни придерживались, какую бы религию ни исповедовали, сообща содействовали укреплению дружбы народов, культурному прогрессу, защите мира во всем мире».

В 60-е годы лучшие мастера сцены Туркменистана выступали перед общественностью Индии, Индонезии, Вьетнама, Афганистана, Венгрии. С честью пронесли по многим странам мира, в том числе Индии флаг Туркменистана конно-акробатический ансамбль «Джигиты солнечной Туркмении».

(Продолжение следует).

Амангельды РАХМАНОВ,
Заведующий кафедрой Института
международных отношений
МИД Туркменистана,

Заслуженный дипломат Туркменистана,
Чрезвычайный и Полномочный Посланник Советского Союза,
Чрезвычайный и Полномочный Посол Туркменистана,
кандидат философских и
доктор исторических наук, профессор.

1 сентября 2025 года в рамках Всемирной выставки ЭКСПО-2025, проходящей в городе Осака, Япония, в Национальном павильоне Туркменистана состоялось праздничное мероприятие, посвященное 34-й годовщине Независимости страны.

WELCOME TO THE NEW ACADEMIC YEAR!

Every year, on the first day of autumn, the Day of Knowledge and Student Youth is celebrated in our Motherland. It is on this day that the “first bells” are rung on ceremonial lines in all secondary and all higher

educational establishments, which announce the beginning of the new academic year.

Happy 1st of September! For students around the world, this day isn't just another date on the calendar; it marks the exciting beginning of a new academic year. It's a day to embrace new opportunities, set goals, and look forward to the knowledge and experiences that await. On this occasion, our Esteemed President extended his congratulatory message to schoolchildren, students, teachers, and all workers of the country's education system, and the congratulatory message from our esteemed President Serdar Berdimuhamedov was proudly read to schoolchildren, students, teachers and education workers of Independent, Permanently Neutral Turkmenistan.

The Head of State's blessing inspires the younger generation to embark on a bright path of knowledge and great discoveries, filling the hearts of happy generations with hope and purpose. It is a noble tradition that ensures the new academic year in our sacred Motherland always begins with wonderful

Our Hero Arkadag made a congratulatory speech on the occasion of the opening of the new higher educational institution. The National Leader of the Turkmen people welcomed the participants of the ceremony, said that in the year of the 34th anniversary of the Independence of our Motherland and the 30th anniversary of our permanent Neutrality, every day of our country is marked by new historical events, bright festivities, and noted that today, on the Day of Knowledge and Student Youth.

The reforms initiated by our Hero Arkadag in the field of science and education are currently being successfully implemented under the leadership of our esteemed President. The comprehensive development of the national education system and the strengthening of its material and equipment base, bringing this system to a qualitatively new level, as an important priority of the national policy initiated by the National Leader of the Turkmen people, Hero Arkadag and continued under the leadership of our Esteemed President. Our Esteemed President highlighted

the special role of teachers, whose work forms the foundation for raising

an educated and patriotic young generation: “Teachers and workers of the national education system hold a special merit in its accelerated development, in preparing knowledgeable and patriotic youth with fundamental knowledge and skills in modern technologies, as well as in significantly strengthening the unity and cohesion of our society.”

events, full of dreams, joy, and great confidence.

As teachers, we should follow the valuable principles of our Esteemed President in our educational process. Our responsibility is to educate our youth with a sense of high patriotism and determination, ensuring that they study world science and knowledge in depth. Our young generation must become a high example of patriotism, morality, physical and spiritual health. They should be worthy successors of our national principles and represent our country and the Turkmen people around the world.

As we commemorate the “International Year of Peace and Trust” and the 30th anniversary of our permanent Neutrality, the Day of Knowledge and Student Youth takes on a special significance. Celebrated in harmony across

Esteemed President emphasized that this holiday symbolizes the dynamic development of our Motherland in the Era of Revival of the New Epoch of the Powerful State. Our esteemed President noted “Knowledge lies at the foundation of all our achievements and of a happy and prosperous life. It is knowledge that illuminates our path from a glorious past into the future.

Since ancient times, the Turkmen people have been known to the world for their pursuit of learning, devotion to science, prudence, and wisdom. By adhering to these remarkable qualities today, we are carrying out tremendous work to improve and elevate the national education system to a qualitatively new level.”

Thus, on the Day of Knowledge and Student Youth, new educational institutions were officially opened. Among these were the International University of Industrialists and Entrepreneurs in Ashgabat, new additional educational buildings and a dormitory for students of the Turkmen State Institute of Energy in Mary, as well as modern schools and kindergartens across the country. These events also marked the beginning of the 2025-2026 academic year, upholding a noble national tradition.

our peaceful nation on September 1, this day inspires high moral values and elevates the patriotism of our youth.

Chemen BAYRIYEVA,

Senior lecturer of the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan

BUŞLUK, TALYP BOLDUM!

Ýnsan durmuşda öz maksatlaryna, arzuw-hyýallaryna ýetmek üçin ýaşayar. Şeýle arzyly arzuwlaryň hasyl bolýan pursatlary bolsa adamyň aňynda süýji ýatlamalar hökmünde müdimi orun alýar. Garaşsyz Watanymyzda ýaş nesilleriň ähli arzuwlary wysal bolýar. Biz hem Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň saýasynda Halkara parahatçylyk we ynanymak ýylynda talyp bolmak bagtyňa eýe bolan ýaşlarymyzyň ýürek buýsanjyny okyjylarymyz bilen paýlaşýarys.

Yllas Agöýliýew,
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.

— Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe ýaş nesilleri hünäre ugrukdyrmak, kämil bilimli şahsyýetler hökmünde terbiýeläp ýetişdirmek üçin ägirt uly işler amala aşyrylýar. Şunuň bilen baglylykda, türkmen diplomatiýasynyň milli mekdebiňiň garamagynda hereket edýän Ýaş diplomatlaryň mekdebi tarapyndan guralan «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» atly akyl-paýhas bäsleşigi arzuwlarymy düýpgöter özgertdi. Bu akyl-paýhas bäsleşiginiň IV möwsüminiň 1-nji ýarym final oýnunyň ýeňijisi bolmagym, şeýlelikde, bu ýokary okuw mekdebiňiň talyplygyna kabul edilmegim ykbalymy täze menzillere atardy. Sportuň dürli görnüşleri bilen hem yzygiderli meşgullanýaryn. 2022-nji ýylda küşt boýunça Aşgabat şäheriniň birinjiliginde 3-nji orna, 2023-nji ýylda 2-nji orna mynasyp boldum. Geçen ýylda bolsa kýukoşinkaý karatesi boýunça Türkmenistanyň birinjiliginde ýetginjekleriň arasynda 2-nji orny eýelemegim, guşak ýaryşynda «1 kýu» derejesiniň berilmegi sporta bolan höwesimi has-da artdyrdy. Okuwçy döwrümde iňlis, rus we nemes dillerini hem öwrendim. Geljekde eziz Watanymyzyň milli diplomatiýasyna mynasyp hünärmenler bolmak üçin ylym-bilimimizi has-da kämilleşdireris.

Allanur ŞHYÝEW,
Halkara ykdysady gatnaşyklary fakultetiniň I ýyl talyby.

— Heniz mekdep okuwçysykam robototeknika, ykdysadyýet, maglumat tehnologiýalary ýaly ugurlar boýunça ýokary bilim alyp, ata Watanymyzyň ösüşine goşant goşjak ýaşlaryň biri bolup ýetişmegi arzuw edýärdim. 2023-nji ýylda Russiýa Federasiýasynyň «Erudit» ylmy-okuw merkeziniň halkara internet olimpiadasyna gatnaşyp, informatika dersi boýunça II derejeli Diploma mynasyp boldum. Bu ýyl bolsa Gazagystan Respublikasynyň Astana şäherinde geçirilen onlaýn ylmy-taslama bäsleşigine ylmy işim bilen gatnaşyp, I derejeli Diploma, medala hem-de «Iň gowy ýaş alym» diýen hormatly ada eýe bolmagym täze üstünliklere ruhlandyryr. Şeýle hem 2023-nji ýylda Ýagşygeldi Kakaýew adyndaky Halkara nebit we gaz uniwersitetiniň guramagynda geçirilen «Turkmen CyberHack» atly Hakaton ylmy-döredijilik bäsleşiginde 1-nji orna mynasyp boldum. Şu ýylda bolsa «Altyn asyryň altyn zehinleri» atly taslama bäsleşiginiň döwlet tapgyrynda takyk ugry boýunça 2-nji orny eýeledim. Biz — ýaşlara döwrebap bilim almak üçin ähli mümkinçilikleri döredip berýän Gahryman Arkadagymyzyň hem-de hormatly Prezidentimiziň janlary sag, ömürleri uzak bolsun!

On September 1, 2025, the Consulate of Turkmenistan in the Russian Federation (Astrakhan) hosted a conference dedicated to the 30th Anniversary of the Permanent Neutrality of Turkmenistan and the Day of Knowledge and Student Youth.

Baş redaktor
Jumaberdi ARTYKOW

Baş redaktoryň orunbasarlary: M.Mätgurbanow, G.Gurbansähedow.

Jogapkär kätib: A.Kaşanow.
Jogapkär kätibiň orunbasary: O.Çaryýarowa.

Bölüm müdiri: J.Öwezowa.

Edebi işgärler: A.Ýazweliýew,
A.Nobatowa, Y.Hallyýew.

Korrektorlar: A.Döwletowa, B.Baýhanow.

Redaksion geňeşiň agzalary:

B.Ataýew, M.Berdinyýazow, A.Gökleňow,
R.Bäşimow, B.Saryýew, B.Amansaryýew,
B.Karaýew, M.Gandymowa, P.Çaryýew,
J.Pürjähewa.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň www.iirmfa.edu.tm
internet saýtynda
ýerleşdirilýär.

E-mail:
hgi.redaksiya@gmail.com